

קצו א [מ"י פ"ח מהל'
חמץ ומלה דין]:

רבינו חננאל

חדד מחני כיתא אסירוס וחד
במחני כביצה שטמא.ו
זמן הפסח פטא דא
שלא זכר וכו' תנא אור
אמר ברכת הובח אומר
אקבילי אלהי אלהנו וקמא
דמי הפסח דמי שפיכה
בדעתן קל הקרוב אל
המזבח ורוק וריקה אחת
היסוד. והובח כגון
השלמים וכיצה בארצן
ובדורקה. ואמרין כשתמא
דמור לדברי רבי שמעאל
דאמר דמי שפיכה שפוטל
של זבח ואינו צריך לברך
על הובח כפי
ההובח כפי
העצמה, אבל ברכת הובח
איה פוטרת של פסח,
היה חוקה ככלל שפיכה,
כלומר הטען וריקה או
חוקה שפיכה יצא. אבל
שפיכה בכלל וריקה
הטען שפיכה או וריקה
איה יצא אלא טען שפיכה.
דלדבר ר' עקיבא דאמר לו
פוטרת זו ולא זו פוטרת
זו אלא שפיכה ברוק וריקה
זו איה חוקה ככלל שפיכה.

בַּשְּׁתַּמְצָא לומר לדברי ר' ישמעאל וריקה בבבלי שפיכה ולא שפיכה בבבלי וריקה לדברי ר' עקיבא ב"ה. אם כן מוכח מאכלן דלר' ישמעאל הנימנין צוריקה שמתנין בשפיכה ולא וכן מוכיח נמי כאן דס"ל דספס בשפיכה הוא והכי נמי מוכח פסחים בשבת האשה (דף טז פט).

דפריך דאלו פסח בשפיכה ושלמים
זוריקה ומשני מאי נפקא מינה
והנהיג מנין לניתיבין זוריקה שנתן
בשפיכה שיזא כו' אלמא אית ליה
תרתי פסח בשפיכה חזיקה בכלל
שפיכה זוריקה עומד מרחוק חורק
את הדס ליסוד ושפיכה עומד על
היסוד ושופך וקשה דזנחים פרק
בית שמאי (דף 79.ו.) משמע מאן
דאית ליה פסח בשפיכה לא מזי סבר
מזרקין שנתמן בשפיכה יזא וכן איפכא
מאן דאית ליה מזרקין שנתמן בשפיכה
יזא ליה פסח בשפיכה דקאמר
זנח זנחין יספך והא מיבעי ליה
לכחתיא מנין לניתיבין זוריקה שנתן

בשפיכה יא' ת"ל ודס וצחיק ישפך ומשני סבר לה כרבי עקיבא דאמר
לא וריקה בכלל שפיכה וכו' פי' וההיא דרשא מנין לנימנין צוריקה
לר' ישמעאל היא ופרין ואכתי מיבעיא ליה לכדתניא ר' ישמעאל
אומר מתוך שגאמר אך צבור שור או צבור כשב וגו' את דמס תזרוק
למדנו לצבור שטעון מתן דמיס למוצח מעשר ופסח מנין ת"ל ודס
וצחיק ישפך ומשני סבר לה כריה"ג דלמר פסח נמי צוריקה והדר פרי
ליה [ור'] ישמעאל' היא קרא למיחא ליה הוי מפיח ליה הוי קאמר תרי
תנאי אליבא דר' ישמעאל אלמא ליהא תנא דר' ישמעאל דלעיל
דנורקין שנתנן בשפיכה יא' וילין מדס וצחיק ישפך לית ליה לאאי
תנא דרבי ישמעאל דילין מזהווא קרא פסח בשפיכה וי"ל דודאי ר'
ישמעאל אית ליה תרתי ונימנין צוריקה שנתנן בשפיכה יא' נפיק ליה
מסברא דמא לי וריקה מרחוק ומה לי שפיכה בקרוב קרא כי אתא [ולפסח]
בשפיכה הוא דלמא והאי דלא מוסי' ליה הוי כדפרין ליה ור' ישמעאל
האי קרא היכי מפיח ליה הוי וכו' משום דרשא של רבי יוסי הגלילי
פסות ליה טפי והתם פי' הקונט' ור' ישמעאל היא קרא דודס וצחיק
ישפך מפיח ליה להכי לנימנין צוריקה שנתנן בשפיכה יא' וע"כ הדין
דנימנין לא אחיא כרבי עקיבא דאי אחיא אחאי קאמר רבי עקיבא
אין ברכת פסח פוטרת של וצח ויהלא שלמים בכלל פסח והכל
בשפיכה מזהו דנימנין ואי נמי הוא ס"ל לרבי עקיבא פסח צוריקה
כרבי יוסי הגלילי כל שכן דשניהם פוטרין זה את זה ואכתי קדמיש
ליה [מן] להווא קרא לפסח בשפיכה ומשני תרי תנאי וכו' האי תנא דר'
ישמעאל דילין מודס וצחיק ישפך פסח בשפיכה לית ליה פסח פוטר
את הזבח וצחא לר' פליג ארבי עקיבא דאורי' עקיבא דהא כיון דדריש
מיניה פסח בשפיכה מו לית ליה למילין מיניה דנימנין צוריקה שנתנן
בשפיכה יא' והאי תנא דר' ישמעאל דילין מיניה דנימנין צוריקה
שנתנן בשפיכה יא' לית ליה פסח בשפיכה אללא צוריקה כשלמים מיהו
הא סברא דידיה דפליג ארבי עקיבא דפסח עיקר וצח טפל וע"כ פסח
פוטר את הזבח ולא ברכת וצח את הפסח ובפסחים דירושלמי אמר
האי טעמא עכ"ל וקשה דלעיל הוכחנו מהנהו דפסחים דאית להו
תרתייהו^א וכדתבניתן לעיל ורש"ס^ב פירש^ג הכי כשתמלא לומר לדברי ר'
ישמעאל וריקה בכלל כו' מתוך דבריו למדנו דקאמר צריך על הפסח
וכו' א"כ ס"ל דפסח צוריקה^ד ומעתה איימר ליה ודס וצחיק ישפך
לומר דצוריקה בכלל שפיכה וכל הנורקין אס נתנן בשפיכה יא' וכו'^ה
ושפיכה בכלל וריקה דהא אין שום קרנן דמזוהו לכתחלה בשפיכה^ו
וקשה ההיא דפ' האשה ור' חיים כהן פי' כשתמלא לומר לדברי ר'
ישמעאל וריקה בכלל שפיכה ושפיכה בכלל וריקה כן היא גירסא
בספרים ישנים כלומר כל הקרבנות צוריקה ובשפיכה ואין להקפיד^ז
וברכת המזבח על עיקר לפטור את המטל ולא השטל דהא העיקר^ח
[וקשה]^ט והלא אית ליה נמי לפטור את המטל דוקא אם כן^י
אין זה ור"ה^{יא}: (וע"ע תוס' וצחסי לו. ד"ה תרי תנאי וכו'):

הדרן עלך ערבי פסחים וסליקא לה מסכת פסחים

טרת את זו ור"ע נמי קבר דפסקא (נמי) בשפיכה דלא אשכחנא תנא
 זקא ליה מאת דמס תורוק על המוצה דכזור^א את דמו לא נאמר
 פסקא מתנה אחת היא כנגד היסוד מרחוק ולא כזריקת שאר קרבות
 איזהו מקומן (דף ק"ג.) מרחבי קצי צעולה^ב קצי בחטאת^ג קצי
 מתנות שהן ארבע ופסקא מתנה אחת מרחוק כדפרישית שפיכה
 לצד מחטאת שמתנותיהן בארבע על הקרנות כדכתיב רצא:
 רצי

חד תני אפיגול וחד תני אנוס. חד מפרש טעמא דמתניתין מאי טעמא מטמא פיגול את הידים וחד מפרש טעמא דנותר מאי טעמא נותר מטמא את הידים: **משום חשדי כהונה.** גזרו עליו טומאה שלא יפגלוהו בדרון להפסיד את הצעלים ועוד דשלמים הן ואין לבקן בהן אלא חזה ושוק וישחטם במזיד לשם חטאת כדי לאכול כלם ומשום הכי גזרו טומאה: **משום עצלי כהונה.** שלא יתעצלו באכילתן: **חד דאמר כוים.** מהן מטמא את הידים וחדא בדביצה: **מרתא** **בצירכת הפסח.** על אכילת פסחים: **על של זבח.** חגיגת ארבעה עשר ומזבין על אכילת שלמים: **גמ'** שירי דס צוריקה מרחוק דלא איכפת ליה אם גופלים שיריים על היסוד או לא. שירי דס הפסח בשפיכה נזחת כדי שפילו על היסוד: **לא שפיכה בכלל צוריקה.** כלומר שאם נותן פסח צוריקה ושלמים בשפיכה לא עשה כלום וכיון דאין דומין זה לזה במתן

לדמים אין זכרת האחד פוטרת האחר: הכי גרסינן במתניתין צירק על הוצה לא פטר את הפסח על הפסח פטר את של זבח דברי ר' ישמעאל והכא גרסינן לדברי ר' ישמעאל וזיקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל וזיקה. ופירוש אם נתן פסח בזריקה לא עשה כלום אבל אם נתן שלמים שפיכה יאל לפיכך זכרת הפסח פוטרת את של שלמים שלמים בכלל פסח בזמן דמים ושל שלמים אינה פוטרת את של פסח לפי שאין פסח בזמן דמו בכלל שלמים:

הדרן עלך ערבי פסחים וסליקא לה מסכת פסחים

רשב"ם

[illegible]

(א) [על מט: ז] (ב) [ברכות
מט: ז] (ג) [זכרים לו]
(ד) [שם] (ה) [פסחים
ספ"ז] (ו) [במדבר יח]
(ז) [דברים יב] (ח) [במדבר
יח] (ט) [ויקרא א]
(י) [ויקרא ח] (יא) [שם ז]
(ב) [ולג ולא פסח כח]
רמ"א רמ"א

מוסף רש"י

חד תני. עמי דריה
 תפדי. אפירול, וחד
 תני. טעמא ודרי
 עלא תחת (עליו' פה).
 באבירור. כשעיר אזור
 כלתוה שאות חייב
 כידור (עמ). כטומארו.
 כידור טומאה אורלס
 לחוריקא ככניסא
 ארר ברבא הפסה פטר
 ביר זבזח. מיגית
 ארענא עז שגלס עז
 הפסה כשפחורא מרובא,
 ועזי כחוספסא פדקס
 עז הפסה פזא אומר דז
 אכז קדשנא נחמיו ועז
 נלז חז. הפסה. ועז
 הוצא הוא אומר אשר
 קדשנא נחמיו ועז לכול
 חז. הוצא. ועז ארר עז
 הפסה פטר חז הוצא
 הפסה (עמ). ודריה בכלל
 חוספסא. כחמז' (עמ)
 מני נחמיו זורקא שגמא
 כשפסיה ילא. הלך מני
 שגמא שגמא חז זורקא
 בכל מני דס פסה שגמא
 חז שפיר. וזי ארר עז
 הפסה פטר חז הוצא,
 שגמא בכלל פסה. חז
 ארר עז הוצא חז פטר
 חז הפסה. חז מני
 נחמיו כשפסיה שגמא
 זורקא. הלך אן פסה
 בכל שגמא (עמ). חז
 כשפסיה בכלל זורקא.
 דלת חז נחמיו זורקא
 שגמא כשפסיה חז דלת
 דפסה כשפסיה מרד דפס
 שפס חז. ודחמיו חז
 דלסת מנייה (עמ).
 חזר עליו סמכת
 פסיה

מוסף תוספות

- א. דפסח
ונתנינן ביריקה שנתנן
בשפיקה שיצא מן
זקנים לו. עי' מהרש"א.
ב. בשם אבינו שלמה.
ג. שם. ג. א"כ סבירא
ליה דקמתריה שנין.
ד. י"א. ולא שפיקה. שם.
ה. ודלאי תנא דרבי
שימעהל כוליה ביריקה,
והא דרבא לא פטר פסח
משום דובח טפל לו. שם.
ו. הדכל אחד. שם.
ז. והינין כשיטת רבינו
שמאלא וכל מה שחקשתי
עליו שנין גם לפי זה. שם.
ועי' מהרש"א.